

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A magánvádas eljárás sajátosságai - a személyes meghallgatás lezárásával
bezárólag**

Szerző:

dr. Tóth - Juhász Szilvia

Salgótarján, 2023. február 14.

I. Bevezetés

Már a legkisebb emberi közösségek kialakulásával egyidejűleg megjelent a közösséget vagy annak egyes tagját sértő cselekményekkel szemben fennálló megtorló intézkedések iránti személyes igény, mely a sértett kezdeményezésén alapult, és végrehajtása által valósult meg, tehát lényegében magánbosszú formájában nyilvánult meg. Hosszú jogfejlődés eredményeként a XIX. században vált nyilvánvalóvá mind a társadalom, mind pedig a jog részéről a változás szükségessége, mégpedig olyan módon, hogy a korábbi sértetti vádindítványon alapuló büntetőeljárás helyett az állam vállaljon nagyobb, sőt mi több, döntő szerepet a büntető igényérvényesítésben. Ekkor vált a bűncselekmények üldözése és a büntetőjogi felelősségre vonás, lényegében a büntetőhatalom gyakorlása az állam feladatává. A jogalkotó felismerte ugyanakkor azt is, hogy egyes bűncselekmények olyan típusú magánsérelmet okoznak a sértettnek, hogy a büntetőeljárásban való részvétele növeli a bűncselekménnyel már őt ért érdeksérelmet, traumát, ezért a sértett kímélete érdekében az állam ezen esetekben lemond a büntetőjogi igény érvényesítéséről¹, hogy a sértett dönthesse el, hogy kívánja-e az elkövető felelősségrevonását és az ezzel kapcsolatos eljárási kötelezettségeket.

A mai értelemben vett magánvádas eljárás 1872-től része a magyar jogrendszernek, de azóta több módosításon esett át. A jelenleg hatályos a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) huszadik rész külön eljárások CIV. fejezete tartalmazza a magánvádas eljárás szabályait.

A tanulmányban a magánvádas eljárás elsőfokú bírósági eljárást megelőző részének, azaz a személyes meghallgatás lezárásáig terjedő eljárási szabályait kívánom ismertetni.

---

¹ Balogh Jenő: A sértett fél jogköre a büntetőjogban. A sértett fél indítványára büntetendő cselekmények tana.

II. Alapvetések

A büntetőeljárás törvény alapkoncepciója szerint az ügyészség a közvádló, melynek értelmében az ügyészség dönt a nyomozás elrendeléséről, az ügyészség emel vádat, majd képviseli a bíróság előtt. Ezzel szemben magánvádas eljárás csakis a sértett kezdeményezése, magánindítványa alapján indulhat, illetve folytatható le, mely esetben a vád képviselőjét is - néhány kivételtől eltekintve - a magánvádló látja el.

Itt rögtön fontos tisztázni, hogy különbséget kell tenni a magánvádas bűncselekmények és a magánindítványra üldözendő bűncselekmények között. A magánindítványra üldözendő bűncselekmények egy része a magánvádas bűncselekmények körébe tartozik, másik részük azonban közvadra üldözendő.

Mint már fentebb is írtam, a magánvádas bűncselekmények esetében a sértett nemcsak hogy eldöntheti, hogy kívánja-e az elkövető megbüntetését, ezen kívánalma esetén az ő feladata a vád képviselője, a magánindítványra induló közvadra üldözendő bűncselekmények esetén azonban a vádat - a sértett kívánalmára, magánindítványa alapján - az ügyész képviseli. Ezen különbségtétel indoka egyértelműben a - magánindítványos - közvadra üldözendő bűncselekmények fokozottabb társadalomra veszélyessége.

Magánvádas bűncselekmény a könnyű testi sértés vétsége (a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (továbbiakban: Btk.) 164.§ (1) és (2) bekezdés)², a magántitok megsértésének vétsége (Btk. 223.§), a levéltitok megsértésének vétsége (Btk. 224.§) a rágalmozás vétsége (Btk. 226.§), a becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítésének vétsége (Btk. 226/A.§), a becsületsértés vétség (Btk. 227.§) és a kegyeletsértés vétsége (Bt. 228.§)³, de ha a becsületsértést rendvédelmi szerv tagjának sérelmére követik el, akkor hivatalból üldözendő.⁴

---

² Btk. 164.§ (10) bekezdése

³ Btk. 231.§ (2) bekezdése

⁴ Btk. 231.§ (2) bekezdése

A Btk. 31.§ (1) bekezdése értelmében az e törvényben meghatározott esetekben a bűncselekmény elkövetője csak magánindítványra büntethető.⁵

A Be. 378.§ (1) bekezdése szerint magánindítványra üldözendő bűncselekmény esetén csak a jogosult indítványára indítható meg vagy folytatható a büntetőeljárás.⁶

Ezen jogszabályi rendelkezések a jogalkotó azon szándékát testesítik meg, hogy a főszabály szerinti hivatalbóli eljárás elvével szemben egyes bűncselekmények vonatkozásában, az adott bűncselekmény tárgyi súlya, jellege, vagy a sértett és az elkövető közötti kapcsolatra tekintettel, a sértett fokozott kímélete érdekében ő dönthessen arról, hogy egyáltalán induljon-e büntetőeljárás az elkövetővel szemben.⁷ Az ilyen kisebb tárgyi súlyú cselekmények esetében az állam lemond a büntetőjogi igény érvényesítéséről.

A Be. 378.§ (2) bekezdése teljesen egyértelműen kimondja, hogy magánindítványnak kell tekinteni a magánindítvány előterjesztésére jogosult feljelentését és bármely olyan nyilatkozatát, amely szerint az elkövető büntetőjogi felelősségre vonását kívánja.⁸ A törvényi megfogalmazásból is kitűnik, hogy nincs semmilyen formai követelménye a magánindítványnak, bár a gyakorlat kialakított egy formanyomtatványt, melyen az intézkedő rendőrök az esetek túlnyomó többségében nyilatkoztatják a sértettet a magánindítványtételi szándékukról, de ezen nyilatkozat hiányában is, az intézkedésről felvett feljegyzésben vagy jegyzőkönyvben - minthogy közokirat - is elegendő rögzíteni a sértett ezirányú nyilatkozatát.

A Btk. 31.§ (2) bekezdése alapján a magánindítvány előterjesztésére a sértett jogosult.⁹

A büntetőeljárás törvény a büntetőeljárásban részt vevő személyek körében határozza meg a sértett fogalmát és rendelkezik egyben a jogairól és kötelezettségeiről. Itt kapott helyet az eljárási törvényben a magánvádló kilétének meghatározása is. Így a Be. 50.§-a szerint a sértett az a természetes vagy nem természetes személy, akinek vagy amelynek a jogát vagy a jogos érdekét a

---

⁵ Btk. 31.§ (1) bekezdése

⁶ Be. 378.§ (1) bekezdése

⁷ Kommentár a Be. 378.§-ához

⁸ Be. 378.§ (2) bekezdése

⁹ Btk. 31.§ (2) bekezdése

bűncselekmény közvetlenül sértette vagy veszélyeztette.¹⁰ Ehhez képest a magánvádló olyan sértett, aki könnyű testi sértés, magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés, kegyeletsértés, becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése, vagy becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel nyilvánosságra hozatala vagy amely magántitok megsértése, levéltitok megsértése, rágalmazás, becsületsértés, becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel készítése vagy becsület csorbítására alkalmas hamis hang- vagy képfelvétel nyilvánosságra hozatala esetén a vádat képviseli, feltéve, hogy az elkövető magánindítványra büntethető.¹¹

Előfordulhat, hogy a sértett akadályoztatva van a magánindítvány előterjesztésében, azért azonban, hogy ne essen el a büntető igényérvényesítési lehetőségtől, a Be. részletesen szabályozza, hogy helyette ki jogosult a magánindítvány előterjesztésére.

Ha a sértettnek nincs büntetőeljárás cselekvőképessége, részére a cselekvőképessége érintése nélkül rendeltek törvényes képviselőt, kivéve, ha személyesen vagy meghatalmazottja útján fellép, vagy nem természetes személy, a törvényes képviselője jogosult a magánindítvány előterjesztésére. Ugyanakkor a korlátozottan cselekvőképes kiskorú sértett önállóan is jogosult a magánindítvány előterjesztésére, de erre a törvényes képviselője is jogosult; ezen esetekben a magánindítvány előterjesztésére a gyámhatóság is jogosult, érdekellentét esetén pedig a Polgári Törvénykönyv szabályai az irányadók.¹²

Amennyiben pedig meghalt a sértett, a hozzátartozója terjesztheti elő a magánindítványt.¹³

A Be. egyértelműen kimondja, hogy társas elkövetés esetén bármelyik elkövetővel szemben előterjesztett magánindítvány valamennyi elkövetőre hatályos, illetve hogy a magánindítvány nem vonható vissza.¹⁴

---

¹⁰ Btk. 31.§ (2) bekezdése és 50.§-a

¹¹ Be. 53.§ (1) bekezdése

¹² Btk. 31.§ (3) bekezdése, Be. 69.§ (5) bekezdése

¹³ Btk. 31.§ (4) bekezdése

¹⁴ Btk. 31.§ (5) és (6) bekezdése

Az eljárási törvényünk részletesen szabályozza a magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidőt is. Alapesetben attól a naptól számított egy hónapon belül lehet előterjeszteni, amelyen a magánindítványra jogosult a bűncselekményről tudomást szerzett. Abban az esetben, ha az ügyben először - közvadra üldözendő bűncselekmény miatt - nyomozás indult, s csak időközben derül ki, hogy a cselekmény magánindítványra üldözendő, a nyomozóhatóságnak be kell szereznie a magánindítvány előterjesztésére jogosult nyilatkozatát; a magánindítvány előterjesztésre ez esetben a jogosultnak a felhívásról való tudomásszerzésétől számított egy hónapon belül van lehetősége. Az elhunyt sértett hozzátartozója azonban csak a még nyitva álló határidő alatt terjesztheti elő a magánindítványt.¹⁵

A magánindítvány előterjesztésére nyitva álló határidő elmulasztása jogvesztő, igazolásnak csak akkor van helye, ha a bűncselekmény közvadra üldözendő, azonban a kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmozás vagy becsületsértés esetén a sértett viszonzóként az ügydöntő határozat meghozataláig akkor is érvényesíthet büntetőjogi igényt, ha a magánindítvány előterjesztésének határideje lejárt.¹⁶

III. Általános szabályok a magánvádas eljárásban

A magánvádas eljárás során is a büntetőeljárási törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, de a magánvádas eljárást szabályozó CIV. fejezetben foglalt eltérésekkel.¹⁷

Azon túl, hogy magánvádas eljárás csupán néhány bűncselekmény vonatkozásában lehetséges, a jogalkotó tovább szűkítette az alkalmazási körét azzal, hogy taxatív felsorolás keretében rögzíti, hogy nincs helye magánvádas eljárásnak, ha a feljelentett vagy a terhelt fiatalkorú, ha a bűncselekmény katonai büntetőeljárás hatálya alá tartozik, vagy akkor, ha a feljelentett vagy a terhelt az általa elkövetett magánvádra üldözendő bűncselekménnyel egyidejűleg közvadra üldözendő bűncselekményt is elkövetett, és az elkülönítés nem lehetséges.¹⁸

---

¹⁵ Be. 378.§ (3)-(5) bekezdései

¹⁶ Be. 763.§ (2) bekezdése

¹⁷ Be. 762.§ (1) bekezdése

¹⁸ Be. 762.§ (2) bekezdése

A fiatakorúak és a katonák esetében a magánvádas eljárás kizárását egyértelműen ezen két elkövetői csoportra vonatkozó abszolút sajátos anyagi-, és eljárásjogi szabályrendszer indokolja, hiszen az általános szabályoktól több helyen eltérő megközelítést és szempontokat kíván, s érthető módon a sértettől abszolút nem várható el, hogy figyelemmel legyen egy fiatakorú terhelt esetén felmerülő speciális körülményekre vagy a katonai büntetőeljárás sajátosságaira.¹⁹

A magánvádas eljárás kuriózuma, hogy a vádlott bűnösségét a magánvádlónak kell bizonyítania.²⁰ Ehhez azonban értelemszerűen elengedhetetlenül szükséges, hogy a sértetti minőségén túl a magánvádló többletjogosultsággal bírjon, s nem is akármilyen, hanem a vád képviselőjével járó jogokkal, ezen jogok azonban természetesen csak az általa emelt vád tekintetében illetik meg²¹; természetesen az ügyész általános feladataiból következő kötelezettségek nem terhelik, a vád bizonyításához kapcsolódó kötelezettségek azonban egyértelműen a magánvádló terhére esnek.

A Be. 762.§ (5) bekezdése deklarálja, hogy magánvádas eljárásban nem lehet elrendelni közvetítői eljárást. Ennek hasonló oka van, mint a fiatakorú és katona elkövetők magánvádas eljárásból való kizárásának. A közvetítői eljárás célja és módja egész egyszerűen nem egyeztethető össze a magánvádas eljárással, mivel a közvetítői eljárás lényegében a sértett és a terhelt - büntetőjogi jelleget nélkülöző - független, harmadik személy közreműködésével történő konfliktuskezelése, a magánvádas eljárásban azonban a sértett a vádlói szerepköre miatt az igazságszolgáltatás részese.²²

IV. A viszonzád

Fontos jogintézmény a viszonzád emelésének a lehetősége a magánvádas eljárások során, mely novumként jelentkezett az eljárási törvényben. De mi is az a viszonzád? A vádlottnak biztosított azon lehetőség, hogy kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmozás vagy becsületsértés esetén ő is vádat emelhesen a magánvádló ellen. Kérheti továbbá azt is, hogy a bíróság viszonzád keretében bírálja el az e bűncselekményekkel kölcsönösen elkövetett becsületsértés szabálysértését.²³

---

¹⁹ Kommentár a Be. 762.§-ához

²⁰ Be. 762.§ (4) bekezdése

²¹ Be. 762.§ (3) bekezdése

²² Kommentár a Be. 762.§-ához

²³ Be.763.§ (1) bekezdése

A vizonvád emelésének határideje jócskán hosszabb, mint a fősabály szerinti, ugyanis azt a jogosult az ügydöntő határozat meghozataláig előterjesztheti, még akkor is, ha a magánindítvány előterjesztésének határideje lejárt; a büntethetőség elévülése azonban természetesen a vizonvád emelésének is gátat szab.

A vizonvád specialitásából fakadóan szükségszerű volt, hogy a jogalkotó egyértelműen meghatározza vizonvád esetén az eljárásban részt vevő személyek jogait és kötelezettségeit. A Be. 763.§ (3) bekezdése kimondja, hogy vizonvád esetén a magánvádlót a vádlott jogai illetik meg, és a vádlott kötelezettségei terhelik, a (4) bekezdés szerint pedig a magánvádló képviselőjét a védő jogállása, a vádlott védőjét a képviselő jogállása illeti meg, ugyan csak akkor, ha a meghatalmazásuk erre kiterjed.²⁴ Minderre azért van szükség, hiszen vizonvád esetén mindkét fél magánvádló és egyben vádlott is, így a magánvád tekintetében a magánvádlói jogosultságok, míg a vizonvád tekintetében a vádlotti jogok illetik meg, és a vádlotti kötelezettségek terhelik őket. Nyilván ez igaz a magánvádló képviselőjére is, hiszen a magánvádlói minőséghez kapcsolódóan a képviselő jogállása, míg a vádlott minőségéhez kapcsolódóan a védő jogállása illeti meg.²⁵

V. Az ügyészség jogai a magánvadás eljárásban

Az ügyészség alapvető hatásköreihez igazodva a Be. 764.§ (1) bekezdése deklarálja, hogy az ügyészség a magánvadás eljárásban is megismerheti az ügy iratait és joga van jelen lenni a tárgyaláson is.

Ugyan a magánvadás eljárás lényege, hogy a vádat a magánvádló képviseli és az ügyben az ügyészség nem vesz részt, a jogalkotó mégis szükségét látta annak, hogy bizonyos esetekben az ügyészség az iratbetekintési jogon és a tárgyaláson való részvételi jogán túl többlettjogosítványokkal rendelkezzen, nevezetesen, hogy ő képviselje a vádat az eljárás során, mindezt azonban korlátokkal teheti meg. Egy eljárás során a vádat csak egy alkalommal veheti át, attól azonban később el is állhat.²⁶ Ebben az esetben van arra lehetősége, hogy a vizonvádat átvegye.²⁷

---

²⁴ Be. 763.§ (3)-(4) bekezdései

²⁵ Kommentár a Be. 763.§-ához

²⁶ Be. 764.§ (1) és (5) bekezdése

²⁷ Be. 764.§ (5) bekezdése

Az, hogy az ügyészség átvette a vádat, nem érinti az eljárás jellegét, tehát továbbra is a magánvádas eljárás szabályai szerint kell lefolytatni az eljárást²⁸, az ügyészséget ilyenkor nem illeti meg a közvádas bűncselekmények esetében őt megillető jogosultságok, jogai a magánvádlónak biztosított jogokhoz igazodik.²⁹ Ehhez igazodva, ebben az esetben a magánvádlót a sértett jogai illetik meg és a sértett kötelezettségei terhelik; továbbra is a sértett joga dönteni az eljárás tárgyában, tehát hogy kívánja-e az elkövető megbüntetését, így a vádról továbbra is csak ő rendelkezhet, azt továbbra is bármikor ejtheti.³⁰ Mindebből pedig értelemszerűen következik, hogy az ügyész a vád átvétele után, attól csak elállhat, a vádat azonban nem ejtheti.³¹

Az ügyészségnek a vád átvétele után - a sértetti kötelezettségeiből fakadóan - kötelező a jelenléte a személyes meghallgatáson vagy a tárgyaláson, s ha ennek nem tesz eleget, azt úgy kell tekinteni, hogy az ügyészség a vád képviselőjétől elállt.³²

Az eljárás feletti sértetti hatalom mindenek felett állóságát tükrözi azon törvényi rendelkezés is, hogy a ha magánvádas eljárásnak azért nincs helye, mert a feljelentett vagy a terhelt az általa elkövetett magánvádra üldözendő bűncselekménnyel egyidejűleg közvádra üldözendő bűncselekményt is elkövetett, és az elkülönítés nem lehetséges, a sértett azonban nem kívánja az elkövető megbüntetését, az ügyészségnek a magánvádra üldözendő bűncselekmény vonatkozásában meg kell szüntetni a közvádas eljárást vagy ejtenie kell a vádat.³³

A jogalkotó rendezte a viszonyvád emelésének lehetőségét és az ügyészség vád átvételi jogosultságát is. Eszerint az, hogy az ügyészség átvette a vádat, nem akadály a viszonyvád emelésének, azonban viszonyvád emelése esetén az ügyészség a viszonyvád képviselőjét csak akkor veheti át, ha a vád képviselőjét nem vette át vagy attól elállt,³⁴ olyan helyzet ugyanis nem állhat elő, hogy az ügyészség a magánvádat és a viszonyvádat is képviselje egyszerre.³⁵

---

²⁸ Be. 764.§ (3) bekezdése

²⁹ Kommentár a Be. 764.§-ához

³⁰ Be. 764.§ (4) bekezdése

³¹ Be. 764.§ (5) bekezdése

³² Be. 764.§ (6) bekezdése

³³ Be. 764.§ (6) bekezdése

³⁴ Be. 763.§ (5)-(6) bekezdései

³⁵ Kommentár a Be. 763.§-hoz

VI. A magánvádas eljárás megindítása

A magánvádas eljárás feljelentésre indul meg.³⁶ A feljelentést, mint ahogy fentebb kifejtésre került, a sértett jogosult megtenni, melyben elő kell adnia, hogy ki ellen, milyen cselekmény miatt és milyen bizonyítékok alapján kéri a büntetőeljárás lefolytatását.

A feljelentésben a tényállásnak és az elkövetőre való utalásnak legalább olyan pontosnak kell lennie, amely alapján az elkövető kiléte vagy a feljelentésből, vagy a nyomozás lefolytatásának eredménye folytán megállapítható. Abban az esetben, ha az elkövető kiléte a feljelentő számára nem ismert, a sérelmes cselekmény leírását olyan módon kell megtennie, hogy az esetleges nyomozás során a feljelentett kiléte legalább elvi lehetőségként felkutatható legyen.³⁷

Tekintettel arra, hogy a magánvádas eljárásban a magánvádló képviseli a vádat, a bizonyítási teher is rajta van, ebből következően a bizonyítékokat is neki kell megjelölnie.

Azt gondolom, hogy itt fontos hangsúlyozni, hogy különbséget kell tenni a magánindítvány és a feljelentés között. A magánvád és a magánindítvány előterjesztésére jogosult személye bizonyos esetekben elválhat egymástól.³⁸ Ebben az esetben a feljelentés önmagában nem eredményezheti a magánvádas eljárás lefolytatását, hiszen a joghatályos magánindítvány előterjesztése ebben az esetben is feltétele lesz az eljárás lefolytatásának.³⁹ De előállhat olyan helyzet is, hogy ugyan a feljelentés a magánindítvány meglétéhez elegendő, a szükséges tartalmi elemeket tartalmazza, azonban a magánvádas eljárás megindításához nem megfelelő, mert a szükséges kritériumoknak nem felel meg, ezért minden esetben vizsgálni kell, hogy az adott feljelentés/nyilatkozat mennyiben és miként felel meg a magánvád - mint az eljárás alapját képező eljárásjogi és a magánindítvány - mint a büntethetőség anyagi jogi feltételeinek.⁴⁰

Főszabály szerint a feljelentést a bíróságon kell megtenni,⁴¹ a gyakorlat azonban azt mutatja, hogy az esetek nagy többségében a sértettek a rendőrségen tesznek feljelentést, illetve rendőri intézkedés

---

³⁶ Be. 765.§ (1) bekezdése

³⁷ EBH2006. 1395.

³⁸ BH2016. 77.

³⁹ EBH2012. B.17.

⁴⁰ Kommentár a Be. 765.§-ához

⁴¹ Be. 765.§ (1) bekezdése

kérés során tesznek feljelentést, kérik az elkövetővel szemben a büntetőeljárás lefolytatását. Az ilyen esetekben alkalmazandó eljárást a jogalkotó nem a magánvádas eljárás szabályai között, hanem a Be. 379.§ (3)-(4) bekezdéseiben, a feljelentés elintézése tárgykörben - külön kiemelve - szabályozza. Eszerint a magánvádló magánvádas eljárás megindítására irányuló feljelentése mindenképpen az ügyészség útján kerül a bíróságra, ugyanis ha a magánvádló a feljelentést a nyomozó hatóságnál tette meg, a nyomozó hatóságnak a feljelentést haladéktalanul továbbítani kell az ügyészséghez. Az ügyészségnek a nála tett, vagy a nyomozó hatóságtól érkezett feljelentést az érkezésétől számított három munkanapon belül meg kell vizsgálnia és döntenie kell arról, hogy átveszi-e a vádat a magánvádra üldözendő bűncselekmény miatt; ha igen, erről a sértettet tájékoztatnia kell,⁴² ha pedig nem veszi át, a feljelentést haladéktalanul meg kell küldeni a bíróságnak, a feljelentő erről való tájékoztatása mellett.

Az illetékességi szabályokat tekintve a magánvádas eljárásokban is a Be. 21.§-ában rögzített általános szabályok alkalmazandók, annyi kivétellel, hogy a Be. 765.§ (3) bekezdése értelmében a magánvádló feljelentése esetén a sértett lakóhelyére nem lehet alapítani a bíróság illetékességét. A sértett lakóhelye szerinti bíróság illetékességének kizárása azonban csak arra az esetre vonatkozik, ha az ügy a magánvádló feljelentése alapján, a magánvádló „kezdeményezésére” kerül először a bíróság elé, és nem az ügyészség vádemelése folytán. Ebből következően azonban, ha az ügyben az ügyészség korábban vádat emelt, de közvádra üldözendő bűncselekmény hiányában a vádat ejtette, és magánvádas eljárásnak van helye, nem kizárt, hogy a magánvádas eljárás az addig eljárt, vagyis adott esetben a sértett lakóhelye szerint illetékes bíróságon folytatódjon.⁴³

Érdekes kérdés - és a magánvádas eljárásokban gyakori is - az interneten elkövetett rágalmozások és becsületsértések kapcsán az illetékesség megállapítása. A kialakult bírói gyakorlat szerint az interneten közléssel megvalósult rágalmozás vagy becsületsértés esetén a bűncselekmény elkövetésének helye - amely egyben az általános illetékességi oknak felel meg - a weboldalt működtető szerver helye. Amennyiben a weboldal külföldi székhelyű szerverről működik, a bíróság illetékességét a terhelt lakó-, illetve tartózkodási helye határozza meg.⁴⁴

---

⁴² Be. 764.§ (2) bekezdése

⁴³ Kommentár a Be. 765.§-ához

⁴⁴ BH2016. 167.

VII. A bíróság teendői a feljelentés alapján

Értelemszerűen, a büntetőeljárás törvény alapvető rendelkezéseiből kiindulva a bíróság elsődleges feladata a feljelentés bíróságra történő beérkezése - majd a kezelő iroda általi adminisztratív cselekmények elvégzése - után az, hogy megvizsgálja a feljelentést.

E körben a bíróság a Be. 766.§ (1)-(2a) bekezdései értelmében:

- a feljelentést és az ügy iratait megküldi az ügyészségnek, ha azok alapján olyan bűncselekmény látszik megállapíthatónak, amely miatt a vádat az ügyészség képviseli⁴⁵; ebben az esetben az eljárást is felfüggesztheti,
- a feljelentést és az ügy iratait megküldi az ügyészségnek, ha szükségesnek látja, hogy az ügyészség megfontolja a vád képviselőjének átvételét,
- felhívhatja a sértettet, hogy írásban pontosítsa a feljelentést, ha a feljelentésből a feljelentett kiléte vagy a bűncselekmény nem állapítható meg,
- a feljelentés alapján nyomozást rendelhet el,
- ha a feljelentés és az ügy iratai tartalma alapján lehetséges, határoz az ügy áttételéről, az eljárás felfüggesztéséről vagy az eljárás megszüntetéséről.

Korlátot is szab azonban a törvény a bíróságnak azzal, hogy a Be. 766.§ (3) bekezdésében arról rendelkezik, hogy abban az esetben, ha a feljelentés az ügyészségen keresztül érkezik a bíróságra, azaz a feljelentést a nyomozó hatóságnál vagy az ügyészségnél tették, a feljelentést és az ügy iratait nem küldheti meg az ügyészségnek sem azzal az indokkal, hogy álláspontja szerint olyan bűncselekmény képezi az eljárás tárgyát, mely miatt a vádat az ügyészség képviseli, sem azért, hogy fontolja meg a vád képviselőjének az átvételét.

Az ügyészségnek a bíróság közvadra üldözendő bűncselekmény lehetősége miatti feljelentés megküldés esetén meg kell vizsgálnia a feljelentést (természetesen a megküldött iratokkal együtt),

---

⁴⁵ BH1982. 326. A magánvádra indult eljárásban a bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia azt is, hogy nem áll-e fenn közvadra üldözendő bűncselekmény

azonban nincs kötve a bíróság álláspontjához, szabadon, saját jogkörben jogosult elbírálni a feljelentést, mely eredményeként más álláspontra is helyezkedhet.

Ha az ügyészség a feljelentés megvizsgálása alapján a Be. 381.§ (1) bekezdés a)-f) és h) pontjai valamelyikének a fennállást állapítja meg, nevezetesen, hogy a cselekmény nem bűncselekmény, a bűncselekmény gyanúja hiányzik, valamely büntethetőséget, büntetendőséget kizáró ok áll fenn, halál, elévülés vagy kegyelem folytán a büntethetőség megszűnt, a cselekményt már jogerősen elbírálták, magánindítvány, feljelentés vagy legfőbb ügyész rendelkezése hiányzik vagy nincs magyar joghatóság, nem rendel el nyomozást⁴⁶ és a feljelentést elutasítja; a határozatot pedig megküldi a feljelentőnek.

Abban az esetben, ha az ügyészség a magánindítvány hiánya miatt utasítja el a feljelentést, a Be. 381.§ (2) bekezdése értelmében a határozatban tájékoztatja a sértettet, hogy a határozat kézbesítését követő egy hónapon belül felléphet magánvádlóként, illetve hogy ezen határidőn belül pótolhatja a magánindítványt, vagy a hiányosságait is. Ebben az esetben tehát a magánvádlónak újra nyilatkoznia kell, hogy kívánja-e a magánvádas eljárás megindítását, vagy sem. Amennyiben határidőben nem nyilatkozik úgy, hogy kéri az elkövető megbüntetését, magánvádas eljárást nem lehet folytatni. Ugyanakkor az ügyészség a magánvádló újbóli fellépése esetén a vádat átveheti.

Amennyiben azonban erre nem kerül sor, a feljelentést a sértett nyilatkozatával és az ügy irataival együtt nyolc napon belül meg kell küldenie a bíróságnak.⁴⁷

Amennyiben az ügyészség egyetért a bíróság álláspontjával és a feljelentésben rögzített tényállás vonatkozásában közvadra üldözendő bűncselekmény gyanúját állapítja meg, elrendeli a nyomozást, értelemszerűen ekkor a bíróság megszünteti a magánvádas eljárást.⁴⁸ Ha pedig az ügyészség a nyomozás eredményeként nem állapít meg közvadra üldözendő bűncselekményt, megszünteti az eljárást.⁴⁹ A nyomozást természetesen ilyenkor az általános szabályok szerint lefolytatni.

---

⁴⁶ Be. 766.§ (4) bekezdése

⁴⁷ Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez

⁴⁸ Be. 766.§ (5a) bekezdése

⁴⁹ Be. 766.§ (4) bekezdése

A bíróságnak van arra lehetősége, hogy ha az elkövetés jellege és/vagy az eljárásban érintettek személye miatt úgy látja, hogy indokolt lenne, hogy az ügyészség képviselje a vádat, az ügyiratot ennek megfontolására megküldheti az ügyészségnek. Az ügyészség ebben az esetben sincs kötve a bíróság javaslatához, szabadon, saját hatáskörben dönt e kérdésben. Erre az ügy iratainak kézhezvételétől számított nyolc napja van. Amennyiben úgy dönt, hogy átveszi a vád képviseletét, értesíti erről a sértettet, amennyiben pedig úgy dönt, hogy nem veszi át a vádat, az ügy iratait visszaküldi a bíróságnak. Fontos, hogy az átvétel elvetése nem annulálja az ügyészség magánvádas eljárásban törvény által biztosított jogait.⁵⁰

Tekintettel egyrészt arra, hogy a magánvádas eljárás alapja a feljelentés, másrészt pedig arra, hogy azt a bíróság érdemben vizsgálni tudja, tartalmaznia kell minden szükséges elemet, mégpedig kellő pontossággal, ezért a bíróság felhívhatja a sértettet a feljelentés írásban történő pontosítására, ha a feljelentésből a feljelentett kiléte vagy a bűncselekmény nem állapítható meg.

A magánvádas eljárásban a bíróságnak is van arra lehetősége, hogy nyomozást rendeljen el. A nyomozást az általános nyomozó hatóság, azaz a rendőrség végzi, mégpedig a bíróság rendelkezései alapján, melyet a bíróság a nyomozást elrendelő határozatban határoz meg. Bírósági nyomozás elrendelés esetén a rendőrség rendelkezési joga a nyomozás során nagymértékben korlátozott, nem szüntetheti meg és nem függesztheti fel a nyomozást. Természetszerűleg a nyomozás során az ügyészséget megillető jogok, illetve a nyomozó hatóságot az ügyészség irányába terhelő kötelezettségek sem alkalmazandóak.⁵¹

A nyomozás feletti bírósági rendelkezési jogból fakadóan a nyomozás határidejét is a bíróság határozza meg, mely maximum két hónap lehet, azt azonban kétszer, egyenként legfeljebb két hónappal meghosszabbíthatja.⁵²

A büntetőeljárás törvény taxatívén felsorolja azon eseteket, amikor a bíróság nyomozást rendelhet el.

---

⁵⁰ Be. 766.§ (5) bekezdése

⁵¹ Kommentár a Be. 767.§-ához

⁵² Be. 767.§ (2) bekezdése

Ilyen, amennyiben a feljelentés - közvádra üldözendő bűncselekmény miatti - ügyészség részére történő áttétele nem indokolt, vagy annak nincs helye, vagy az áttételt követően az eljárás ismételten a bíróság előtt folytatódik. Abban az esetben is elrendelhet nyomozást a bíróság, ha a feljelentés ügyészség részére történő vádatvételi javaslattal történő megküldése nem indokolt, vagy annak sincs helye, illetve ha az ügyészség nem él a lehetőséggel és visszaküldi az iratokat.

A bíróság által elrendelt nyomozásnak két iránya lehet: irányulhat egyrészt a feljelentett kilétének, személyes adatainak, elérhetőségének felkutatására, nyilván amennyiben ezen adatok ismeretlenek; irányulhat továbbá bizonyítási eszközök felkutatására.⁵³

Előfordulhat ugyanis, hogy a magánvádló nem ismeri az elkövetőt, vagy csupán a nevét tudja, de az eljárás lefolytatásához szükséges személyes adatait vagy elérhetőségét nem, s nyilvánvalóan a magánvádló nincs abban a helyzetben, nincs megfelelő eszköze arra, hogy ezeket felderítse; s a feljelentésben foglaltakat alátámasztó bizonyítási eszközök felkutatására és begyűjtésére sincs minden esetben lehetősége a magánvádlónak.

Fontos azonban hangsúlyozni, hogy a nyomozás nem terjedhet ki a bűncselekmény felderítésére, nem lehet célja és feladata a hiányzó tényállási elemek, események felderítése és tisztázása; nem adhat lehetőséget arra nézve, hogy a bűncselekményre vonatkozó leírást a bizonyítékok felkutatása és beszerzése útján pótolja a magánvádló, a felkutatásra kerülő bizonyítékok mindösszesen a magánvádló feljelentésben előadott állításának, a leírt tényállásnak a bizonyítását szolgálhatják.⁵⁴

A feljelentés kapcsán a - fenti - bíróságot és ügyészséget megillető jogok viszonyát esetén is megilletik a bíróságot és az ügyészséget.⁵⁵

A nyomozó hatóság a nyomozás befejezése után a részére megküldött iratokat a nyomozás során keletkezett iratokkal együtt visszaküldi a bíróságnak. Amennyiben eredményes volt a nyomozás, erről a bíróság tájékoztatja a magánvádlót, és a magánvádas eljárás az általános szabályok szerint

---

⁵³ Be. 768.§ (1) bekezdése

⁵⁴ Kommentár a Be. 767.§-ához

⁵⁵ Be. 766.§ (7) bekezdése

folytatódik. Ha azonban az elkövető kiléte a nyomozás során sem volt megállapítható, a bíróság az eljárást megszünteti.⁵⁶

VIII. A személyes meghallgatás

A személyes meghallgatás a magánvádas eljárás egyik specifikuma. Célja kettős, egyrészt a sértett és a feljelentett kibékítése, másrészt, ha a békítés nem vezet eredményre, a tárgyalás előkészítése, mivel magánvádas eljárásban a Be. 773.§ (1) bekezdése alapján előkészítő ülés nincs, így a személyes meghallgatás tölti be lényegében a szerepét.

A büntetőeljárás törvény személyes meghallgatásra vonatkozó rendelkezéseit a jogalkotó az utóbbi években több alkalommal is módosította. Ezen módosítások mindig kettő irányba mutattak; egyrészt az eljárásban részt vevő személyek jogait és kötelezettségeit módosították, illetve pontosították, másrészt pedig az eljárás mielőbbi lezárását célozták.

A Be. 768.§ (1) bekezdése rögzíti, hogy személyes meghallgatás tartására akkor kerül sor, ha a Be. 766-767.§-iban - fentebb részletesen - felsorolt intézkedések megtétele nem indokolt, vagy azok már megtörténtek. Ekkor a bíróság személyes meghallgatást tart ülés formájában, melyből következően a személyes meghallgatáson hallgatóság nem vehet részt, a törvényben taxatívén felsorolt személyek jelenléte azonban kötelező, az eljárás ezen szakaszában azonban más személyek nem lehetnek jelen. Így törvény eltérő rendelkezése hiányában a sértett, több sértett esetén valamennyi sértett és a feljelentett, valamint ha az ügyészség a vád képviselőjét átvette, az ügyész jelenléte kötelező, a sértett képviselője pedig jelen lehet.⁵⁷ A Be. 768.§ (5) bekezdése kimondja azt is, hogy ha a feljelentett külföldi állampolgár, a személyes meghallgatáson államának konzuli tisztviselője is jelen lehet.

---

⁵⁶ Be. 768.§ (3) bekezdése

⁵⁷ Be. 768.§ (1) bekezdése

A fentiekre tekintettel a bíróság a személyes meghallgatásra a feljelentőt és a feljelentettet idézi, a feljelentő képviselőjét, a konzuli tisztviselőt, és ha a feljelentettnek van védője, akkor a védőt értesíti.⁵⁸

A Be. 768.§ (3) bekezdése előírja, hogy a sértettet az idézésében, illetve értesítésében figyelmeztetni kell arra, hogy amennyiben magát előzetesen, alapos okkal, haladéktalanul nem menti ki, illetve elérhetetlenné válik, vagy a személyes meghallgatáson önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy az eljárási kötelezettségeit nem képes teljesíteni, vagy arról engedély nélkül távozik, akkor úgy kell tekinteni, hogy a feljelentését visszavonta. A kimentésre vonatkozó szabályokat szigorúan kell értelmezni, kimentésre csak alapos okra történő hivatkozással, előzetesen, haladéktalanul van lehetőség.⁵⁹

A Be. 768.§ (4) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy a feljelentettet a sértett nevére és a bűncselekmény lényegére utalással kell idézni.

A feljelentett eljárásjogi helyzetére nézve a Be. 768.§ (1a) bekezdése rögzíti, hogy a bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsítható személy jogaira és kötelezettségeire vonatkozó szabályokat kell rá megfelelően alkalmazni, azzal, hogy a személyes meghallgatáson a védő jelenléte nem kötelező.

Mivel a személyes meghallgatás elsődleges funkciója a békítés megkísérlése, s a feleket természetesen csak jelenlétükben lehet megpróbálni kibékíteni, főszabály szerint a személyes meghallgatáson mind a feljelentőnek, mind a feljelentettnek részt kell vennie. Ezen szemléletet törli át a Be. 2021. november 30-án hatályba lévő módosítása, mely lehetővé teszi a személyes meghallgatáson való jelenlétről való „kvázi” lemondást, mely természetesen akadályát képezi a békítésnek.

A Be. újonnan beiktatott 769/A.§ (1) és (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a sértett a feljelentésben vagy a személyes meghallgatás megkezdéséig úgy nyilatkozik, hogy nem kívánja a

---

⁵⁸ 14/2007. BK vélemény

⁵⁹ BH1992. 302.

kibékítés megkísérlését és lemond a személyes meghallgatáson való jelenlétről, helyébe jogi képviselője lép, ami azt jelenti, hogy a magánvádló fenti nyilatkozatát követően helyette a jogi képviselője jár el, akinek viszont ettől kezdve kötelező a jelenléte a személyes meghallgatáson. Ezt követően azonban ha a sértett a személyes meghallgatáson mégis megjelenik, vagy úgy nyilatkozik, hogy jelen kíván lenni a személyes meghallgatáson, a továbbiakban a jelenléte kötelező, és utóbb ismételten nem mondhat le a jelenlétről.⁶⁰

A jogi képviselő személyes meghallgatáson való jelenléti kötelezettségének megszegése további szabályozást igényelt a jogalkotó részéről. Ennek értelmében, ha a sértett jogi képviselőjének a jelenléte kötelező a személyes meghallgatáson, de nem jelenik meg, és magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem mentette ki, vagy a rendzavarással nem hagy fel, és ezzel lehetetlenné teszi a személyes meghallgatás jelenlétében való folytatását, a bíróság a személyes meghallgatást a jogi képviselő költségére elhalasztja, illetve elnapolja, és a jogi képviselőt rendbírósággal sújthatja; a bíróság erre a jogi képviselőt az idézésben figyelmezteti.⁶¹ Ha olyan helyzet áll elő, hogy kötelező a sértett jogi képviselőjének a jelenléte a személyes meghallgatáson, a sértett jogi képviselete azonban időközben megszűnt, a bíróság - az erről való tudomásszerzésétől számított nyolc napon belül - tizenöt napos határidővel felhívja a sértettet, hogy gondoskodjon a jogi képviseletéről.⁶²

Az új szabályozási koncepció a Be. 769/A.§ (6) bekezdésében a feljelentettnek is biztosítja azt a jogot, hogy - a személyes meghallgatás megkezdéséig - akként nyilatkozzon, hogy nem kíván békülni; ebben az esetben a Be. 430-431.§-iban foglaltak értelemszerű alkalmazásával lemondhat a személyes meghallgatáson való jelenlét jogáról.

A viszonzád jogintézményéből egyértelműen következik, de a büntetőeljárás törvény a 768.§ (2) bekezdésében ki is mondja, hogy ha kölcsönösen elkövetett könnyű testi sértés, rágalmas vagy becsületsértés esetén mindkét érintett személy feljelentést tett, a személyes meghallgatáson mindkét érintett személy sértettként és feljelentettként is részt vesz. Ez pedig azt jelenti, hogy a személyes meghallgatáson mindkét felet a saját feljelentése kapcsán a magánvádló, az ellene tett

---

⁶⁰ Be. 769/A. (5) bekezdése

⁶¹ Be. 769/A. (3) bekezdése

⁶² Be. 769/A. (4) bekezdése

feljelentés vonatkozásában pedig a feljelentett jogai illetik meg és kötelezettségei terhelik; a bíróságnak pedig mindkét felet mindkét eljárásjogi pozíciójukban nyilatkoztatni kell, az ügy tárgyától, jellegétől függően külön-külön, vagy akár összevontan. A jelenlétről való lemondás természetesen nem lehet akadálya a viszonzádnak, ebben az esetben a bíróság a magánvádló vádlottként történő meghallgatását mellőzi.⁶³

A bíróság a személyes meghallgatást a jelenlévő sértett és feljelentett személyazonosságának megállapításával kezdi, ezután ismerteti a feljelentés lényegét, majd ha annak feltételei fennállnak, figyelmezteti a feljelentettet a viszonzád lehetőségére, ezt követően pedig megkísérli a sértett és a feljelentett kibékítését. A törvényi megfogalmazás egyértelműsíti, hogy a bíróság köteles kísérletet tenni a feljelentő és a feljelentett kibékítésére, ez alól egyetlen kivétel az az eset, ha a sértett, illetve a feljelentett úgy nyilatkozott, hogy nem kívánja a kibékítés megkísérlését. Ebben az esetben a bíróság a kibékítést annak megkísérlése nélkül eredménytelennek minősíti.⁶⁴

A jogalkotó semmilyen formában nem szabályozza a békítés menetét, mely azt a jogalkotói szándékot feltételezi, figyelemmel magára a magánvádas eljárás jellegére is, hogy a bíróság a büntető perrendtartás szoros és szigorú szabályaitól nyilvánvalóan kizárólag a felek kibékítése érdekében, a felek jogainak messzemenőig történő figyelembevételével mellett eltérhet, s lényegében aktívan részt kell vennie a felek közötti konfliktus feloldásában, mintegy irányítania kell a felek békítését.⁶⁵

Az elmúlt évek alatt lefolytatott számtalan békítés tapasztalata alapján azt mondhatom, hogy a magánvádlók az esetek nagy részében nem a feljelentett személy megbüntetését szeretnék elérni, hanem megbánást, bocsánatkérést, akár ígértet arra, hogy a feljelentett a továbbiakban változtatni fog a feljelentővel szemben korábban tanúsított viselkedésén. Éppen ezért is meglátásom szerint a békítés eredményesebb lehet, ha sikerül feltárni a felek közti konfliktus valódi okát és arra keresünk megoldási alternatívákat, azonban ha látható, hogy nincs esély a békülésre, erőltetni semmiképpen nem szabad.

---

⁶³ Be. 769/A. (8) bekezdése

⁶⁴ Be. 769.§ (1) bekezdése

⁶⁵ Kommentár a Be. 769.§-ához

A békítés eredményét a bíróságnak rögzítenie kell a jegyzőkönyvben, mely értelemszerűen vagy eredményes vagy eredménytelen lehet.

Akkor eredményes a békítés, ha a békítés során a sértett és a feljelentett közötti párbeszéd eredményeként a sértett nem kívánja folytatni a büntetőeljárást; ebben az esetben a bíróság az eljárást a Be. 771.§ (c) pontja alapján megszünteti. A bíróságnak a békítés alkalmával minden esetben fel kell hívnia a sértett figyelmét arra, hogy a sikeres békítés eredményeképpen az eljárás megszüntetésre kerül, ennek tükrében kell az eljárás folytatásáról nyilatkoznia.⁶⁶

A békítést akkor kell eredménytelennek nyilvánítani, ha a békítés lefolytatását követően a sértett továbbra is akként nyilatkozik, hogy kéri az eljárás lefolytatását.⁶⁷

Az eredménytelen békítésből értelemszerűen az következik, hogy a büntetőeljárás tovább folytatódik, lényegében ekkor kezdődik, s továbbiakban a sértett magánvádlóként, a feljelentett vádlótként vesz részt az eljárásban.⁶⁸

Az eredménytelen békítés jegyzőkönyvben való rögzítése - és a személyi adatok rögzítése, valamint a törvényi figyelmeztetések - után a bíróság nyilatkoztatja a vádlottat, hogy beismeri-e a vádban foglaltakat, illetve felhívja őt, s ha van védője, akkor őt is, hogy bizonyítási eszközeit előterjeszthetik. Ezt követően a bíróság felhívja a magánvádlót a bizonyítási eszközök megjelölésére, valamint arra, hogy jelölje meg azt is, hogy az egyes bizonyítékok mely tények bizonyítását szolgálják. Minderre a bíróság mindkét félnek tizenöt napos határidőt biztosíthat.⁶⁹

Nem ritka, hogy egy magánvádas eljárásban több sértett van. A békítés lezárásáig valamennyiük külön - külön vesz részt az eljárásban, sértetti jogait külön - külön gyakorolják, s sértetti kötelezettségeik is külön - külön terhelik őket. A békítés lezárást követően azonban a Be. 769.§ (6) bekezdése akként rendelkezik, hogy meg kell egyezniük, dönteniük kell arról, hogy a továbbiakban melyikük jár el

---

⁶⁶ Kommentár a Be. 769.§-ához

⁶⁷ Kommentár a Be. 769.§-ához

⁶⁸ Be. 769.§ (2) bekezdése

⁶⁹ Be. 769.§ (5) bekezdése

magánvádlóként; megegyezés hiányában pedig a jogalkotó döntése értelmében a bíróság jelöli ki a magánvádlót.

Fontos hangsúlyozni, hogy az eljáró magánvádlót megilleti minden, a vád képviselével járó jogosultság, adott esetben a többi sértett ellenkezése és ellenvetése esetében is, a vádat ejteni azonban kizárólag saját maga tekintetében jogosult, ugyanis a Be. és a magánvádas eljárás alapvető rendeltetésével lenne ellentétes, ha ez a jogosultság megilletné a többi sértett vonatkozásában is.⁷⁰

IX. Illetékfizetési kötelezettség a magánvádas eljárásban

A magánvádas büntetőeljárás abban is különbözik a közvádas büntetőeljárásoktól, hogy illetékköteles, azaz a magánvádlónak az eljárás lefolytatásáért illetéket kell fizetnie, melyet az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) szabályoz.

A magánvádas eljárás illetéke 10.000 forint, a fellebbezés illetéke ugyancsak 10. 000 forint, míg a perújítási indítvány illetéke 15.000 forint.⁷¹

Abban az esetben, ha a magánvádas eljárásban több feljelentő egy beadványban tesz feljelentést, továbbá, ha több feljelentő különálló ügyeit egyesítik, mindegyik feljelentő köteles megfizetni az illetéket. Ugyanakkor ha ugyanannak a feljelentőnek több ügyét egyesítik, csak egyszer kell megfizetni az illetéket.⁷²

Azt gondolom, hogy a viszonyvád jellegéből fakadóan, minthogy mindkét vád vonatkozásában más és más a magánvádló, egyértelmű, hogy mindkét vádra vonatkozóan külön kell megfizetni, ezt az Itv. az 52.§ (2) bekezdésében rögzíti is.

Nem kell azonban illetéket fizetni az eljárásnak abban a szakaszában, amelyben az ügyészség a vád képviselétét átvette.⁷³

---

⁷⁰ Be. 769.§ (6) bekezdése

⁷¹ Itv. 52.§ (1) bekezdése

⁷² Itv. 52.§ (2) bekezdése

⁷³ Itv. 52.§ (4) bekezdése

Az illetéket alapvetően a magánindítvány előterjesztésekor kellene megfizetni, ez azonban a gyakorlatban ritkán van így, ezért az illetéktörvény - az 52.§ (5) bekezdésében megfogalmazott rendelkezéssel - lényegében a bíróság kötelezettségévé tette, hogy ha az illetéket az indítvány előterjesztésekor nem vagy hiányosan fizetik meg, az illetékfizetésre kötelezett személyt fel kell hívni, hogy azt 8 napon belül pótolja. A korábbi szabályozástól eltérően 2022. március 1-jétől az illetékfizetésre való felhívás mellett figyelmeztetni kell a magánvádlót az illeték meg nem fizetésének a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott következményére, nevezetesen arra, hogy a jogalkotó ettől az időponttól eljárást megszüntető okká emelte az illeték - felhívástól számított 8 napon belüli - meg nem fizetését.

X. A magánvádas eljárás megszüntetése

A jogalkotó 2022. március 1-jén egy, majd 2023. január 1-jén több új ponttal bővítette a magánvádas eljárás megszüntetésének eseteit. A jelenleg hatályos Be. a 771.§ (1) bekezdés (a)-(f) pontjaiban rögzíti, hogy a bíróság mely esetekben szünteti meg ügydöntő végzéssel a magánvádas eljárást. Ezek a következők:

- Ha a sértett visszavonta a feljelentést.
- Ha a személyes meghallgatáson a sértett és a feljelentett békítése eredményes.
- Ha a magánvádló az illetéket az illetékekről szóló törvény szerinti határidőben nem fizeti meg.
- Ha a sértett jelenléte a személyes meghallgatáson kötelező, és nem jelenik meg úgy, hogy magát alapos okkal, előzetesen, haladéktalanul nem mentette ki, illetve elérhetetlenné vált, vagy önhibájából olyan állapotban jelenik meg, hogy az eljárási kötelezettségeit nem képes teljesíteni, továbbá az eljárási cselekményről engedély nélkül távozik, vagy a rendzavarással nem hagy fel, és ezzel lehetetlenné teszi a személyes meghallgatás jelenlétében való folytatását.

- Ha a sértett jogi képviselőjének jelenléte a személyes meghallgatáson kötelező, és a 769/A. § (4) bekezdése szerint kitűzött határidő alatt a sértett jogi képviseletéről nem gondoskodik, és a személyes meghallgatáson a sértett sem jelenik meg.
- Ha az 53.§ (4) bekezdésében meghatározott esetben nem lép képviselő a magánvádló helyébe, és a magánvádló a bíróság felhívásának kézbesítésétől számított egy hónapon belül nem gondoskodik képviseletről vagy a magánvádló idézés ellenére nem tesz eleget a személyes meghallgatáson való megjelenési kötelezettségének.

A sértett, mint az ügy ura lényegében „bármikor visszavonhatja” a feljelentést. Az első és a második megszüntetési ok akként határolható el, hogy eredményes békítés esetén a bíróság már megkezdte a sértett és a feljelentett békítését, s a felek közti kommunikáció eredményeként dönt a sértett a feljelentés visszavonása mellett, vagy fogadja el a feljelentett bocsánatkérését, s kvázi kibékülnek, míg a feljelentés visszavonása a sértett személyes meghallgatás megkezdése, illetve a békítés megkezdése előtti eljárás befejezésére irányuló egyoldalú nyilatkozata.

Jól látható, hogy az utolsó négy megszüntetési ok egyértelműen az eljárás mielőbbi befejezését célozza, rákényszerítve a magánvádlót és a jogi képviselőjét kötelezettségeik késedelem nélküli maradéktalan teljesítésére, úgy, hogy mulasztásuk, illetve a személyes meghallgatás lehetetlenné tételének egyenes következménye az eljárás megszüntetése.

XI. A bírósági titkár eljárása

A büntetőeljárás törvényünk több ponton feljogosítja a bírósági titkárt önálló eljárási jogosultsággal, s ez a magánvádas eljárás tekintetében lényegében a személyes meghallgatás befejezéséig, az elsőfokú bírósági eljárás megkezdéséig terjed.⁷⁴ Eljárási jogosultsága azonban nem teljeskörű, ugyanis a Be. 770.§ (2) bekezdése akként korlátozza az eljárási jogkörét, hogy az eljárást a Be. 487.§-ában, a 488.§ (1) bekezdés a)-b) és e)-g) pontjaiban, valamint (2) bekezdésében megjelölt okokon kívül más okból nem függesztheti fel, illetve az eljárást s 492.§ (1) bekezdés a) és h) pontja alapján,

---

⁷⁴ Be. 770.§ (1) bekezdése

továbbá törvényben meghatározott egyéb büntethetőséget megszüntető ok miatt a 492.§ (1) bekezdés c) pontja alapján nem szüntetheti meg.

XI. Összegzés

Jelen tanulmányban a magánvádas eljárás sajátosságainak, a személyes meghallgatás befejezéséig terjedő szabályait mutattam be.

Azt gondolom, hogy az egyértelműen látható, hogy ezen külön eljárás során a jogalkotó alapvetően másfajta megközelítést vár el a bíróságtól, mint a közvádas eljárások során, hiszen a hivatását gyakorló ügyész helyett - az esetek túlnyomó részében ügyvéd nélküli - jogban járatlan embereknek kell a bíróság előtt, szigorú szabályok mentén bizonyítani egy másik ember bűnösségét.

Az ügyek jellegét tekintve a tapasztalataim alapján elmondható, hogy a sértettek igen gyakran hirtelen felindulásból, s nem ritkán saját családtagjaik vagy közeli ismerőseik ellen tesznek feljelentést, időközben azonban az esetek nagy részében rendezik a konfliktusukat és kibékülnek, vagy az idő múlásával elenyészik a sértett sértettsége, s már nem érzi olyan fontosnak az elkövető megbüntetését. Ezen esetekben a magánvádló az eljárás megszüntetésére irányuló kérelmét a személyes meghallgatás előtt, vagy a személyes meghallgatás elején bejelenti, de az esetek többségére az jellemző, hogy ilyen esetben a sértett meg sem jelenik a személyes meghallgatáson. Szintén tapasztalati megállapításom, hogy az ügyek többségében, figyelemmel a cselekmény jellegére, illetve a sértett és az elkövető kapcsolatára, nem egy büntetőeljárás a megfelelő elintézési mód.

Felhasznált irodalom

- Nagy Ferenc: A magyar büntetőjog általános része, Budapest, Korona Kiadó, 2004.
- Kommentár a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvényhez, főszerkesztő: Polt Péter, jogtár
- 2017. évi XC. törvény indokolása, jogtár
- Nagykomentár a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényhez, szerkesztette: Karsai Krisztina, jogtár
- Belovics Ervin - Gellér Balázs - Nagy Ferenc - Tóth Mihály: Büntetőjog I., Általános rész, A 2012. évi C. törvény alapján, HVG-Orac Lap- és Könyvkiadó Kft., Digitális Tankönyvtár
- Balogh Jenő: A sértett fél jogköre a büntetőjogban. A sértett fél indítványára büntetendő cselekmények tana

Felhasznált jogszabályok

- A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
- A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény miniszteri indokolása
- Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény

Bíróági döntések, Büntető Kollégiumi vélemény

- 666/B/2003. AB határozat
- EBH2012. B.17.
- EBH2006. 1395
- BH2016. 77.
- EBH2012. B.17.
- BH1982. 326.
- BH2016. 167.
- 14/2007. BK vélemény

Internetes tanulmányok

- dr. Fekete-Lupcsa Anita: A magánvádas eljárás. In.
https://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/feketelupcsa_anita_a_maganvadas_eljaras%5bjogi_forum%5d.pdf
- dr. Dallos Zoltán: A magánvádas büntetőeljárás egy bírósági titkár szemével In.
https://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/dallos_zoltan_a_maganvadas_buntetoeljaras_egybirosagi_titkar_szemevel%5bjogi_forum%5d.pdf
- dr. Kállai Kitti: A magánvádas eljárás elsőfokú bírósági eljárást megelőző részének sajátosságai
In.https://www.jogiforum.hu/files/publikaciok/kallai_kitti_a_maganvadas_eljaras_elfofoku_birosagi_eljarast_megelozo_reszenek_sajatossagai%5bjogi_forum%5d.pdf